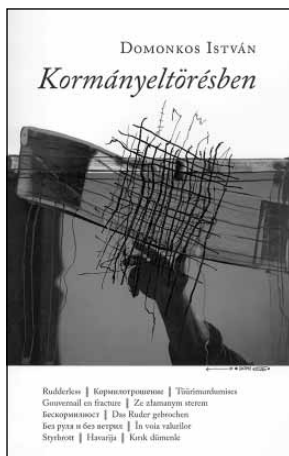

Rácz Péter

Az újjászületés lehetősége

Ritka pillanat, amikor egy vers – nevezzük ezúttal kicsit patetikusabban költeménynek – nemcsak régi könyvek vagy folyóiratok lapjairól köszön vissza, hanem szó szerint életre kel és az ajtónkon kopog. Domonkos István *Kormányeltörésben* című verse esetében a nagyszerű és bízvást isteni sugallat diktálta pillanat előzménye a vers keletkezésének 44 évvel ezelőtti eseménye volt. A másik történelmi dátum napjainkra tehető: hiszen az utolsó hónapok azok, amelyek megadták ennek a költeménynek az újjászületés nagy lehetőségét. Ismerték és méltatták korábban is, azonban a poétikai reneszánsz mellett társadalmi és politikai, világpolitikai időszerűségét mostanában érezzük igazán. Akkor, amikor nem több, mindössze egyetlen személy, a nyelvek és kultúrák rengetegében tévelygő embertársunk helyzetét

kellene megértenünk. A szavait kereső egyetlen ember mellett most százazrek sorakoznak fel, bennünket állítva humanitárius és politikai döntések elé villámsebesen. Nem kétséges, kevés kivételtől eltekintve még az emberi segítség is nagyrészt elmaradt részünkről, akik magunk is betelepült, nomád nép voltunk, és nem keveset vándoroltunk a közelmúltban is. Domonkos verse a nyelvi senkiföldjére vetődött emberek elveszettségéről szól: nekünk kell érteni őket igazán – idegengyűlölet helyett.

Akik ezt a költeményt az utóbbi hónapokban felkutatták és 12 másik nyelven felmutatják nekünk most, azt tették, amit a nyelv erejével tenni lehet: megértést és részvétet kérnek a zavarba került nyelvnek. Az előzményeket tekintve műfordítók tucatjai, ebben a csodálatosan szép kötetben pedig éppen egy tucat fordító, majd lektor dolgozott azon, hogy ez a vers eljusson igazi közegébe: a soknyelvűségbe.

Az ő érdemük elsősorban, majd meg az Országos Idegennyelvű Könyvtáré és a Napkút Kiadóé, hogy felhívta a figyelmünket arra: én, te, ő és mi mindnyájan kerülhetünk olyan helyzetbe, hogy az anyanyelvünk – amely olyan fontos, mint a tudónak az oxigén – nem értő közegbe kerül és használhatatlan lesz. Ennek tudatában vegyük kezünkbe ezt a könyvet mi, magyarok, és azok, akik a további tizenkét nyelven olvasnak.

A Svédországban élő vajdasági költő hetvenöt éves. Emblematikus művét, a *Kormányeltörésben* 12 nyelvre fordítva adta ki a Napkút Kiadó és az Országos Idegennyelvű Könyvtár – az évfordulóra. Magyarország 2015-ben díszvendég volt a göteborgi könyvvásáron – a kötet erre az alkalomra is készült. Rácz Péter gondolatai a budapesti könyvbemutatón hangzottak el.